

El passat 28 d'octubre un dispositiu de cinc-cents Mossos d'Esquadra va escorcollar un ateneu anarquista i vuit domicilis a les ciutats de Barcelona i Manresa, i va detenir nou persones. L'acció formava part de l'anomenada *operació Pandora*, iniciada el desembre de l'any passat amb quinze escorcolls i onze detencions. La policia catalana acusa els arrestats de pertànyer als Grups Anarquistes Coordinats (GAC), que defineixen com una "organització criminal amb finalitat terrorista de caire anarquista violent".

Els detinguts van emetre un comunicat en què rebutjaven el concepte GAC-FAI-FRI, "artificialment construït" pels cossos policials: "De manera ben calculada, barregen espais de coordinació entre col·lectius (GAC) amb la *signatura* que a nivell internacional alguns grups utilitzen per reivindicar accions de sabotatge (FAI-FRI)". Des de l'anarcosindicalisme, Carlos Navarro, responsable de comunicació de CGT Barcelona, explica a EL TEMPS: "Oï que als detinguts no els han trobat armes? Això és una persecució ideològica! Que t'entrin a casa a les cinc de la matinada i se t'emportin l'ordinador, estudis de la universitat, fotos personals... això sí que és violència!"

Quatre dels col·lectius on militen algunes de les nou persones detingudes van fer una roda de premsa en la qual van negar rotundament la seva vinculació a activitats violentes: "Si terrorisme vol dir ser un espai obert a tot el barri on setmanalment organitzem activitats i tallers de llengua de signes o jocs de rol,

La Catalunya llibertària

Barcelona és una capital mundial de l'anarquisme, una ideologia que s'organitza i es manifesta de diverses maneres arreu del Principat. Repassem l'estructura actual del moviment llibertari a Catalunya i els seus pilars ideològics moderns.

Reportatge d'Àstrid Bierge

som terrorisme. Si terrorisme és oferir un espai per a diferents col·lectius on ens puguem organitzar, som terrorisme. Si terrorisme és donar suport als que pateixen problemes d'habitatge, som terrorisme. Si terrorisme és oferir una biblioteca i fer cinefòrums, som terrorisme. I si terrorisme és crear espais feministes que pretenen l'alliberament del domini patriarcal, efectivament, també som terrorisme". Aquestes són activitats i accions de l'Ateneu Llibertari de Sants, el local anarquista escorcollat en l'operació policíaca.

Els ateneus són un dels pilars organitzatius de l'anarquisme a Catalunya. A Barcelona destaquen el de Sants, Poble Sec o Sant Andreu. A la resta del Principat, el de Manresa, Mataró, Sabadell, Terrassa o Berga són alguns dels més actius.

El TEMPS ha parlat amb el Paul, un noi anarquista de 24 anys que pertany a Acció Llibertària de Sants, un grup que desenvolupa les seves activitats a l'ateneu anarquista d'aquest barri barceloní i en el qual participa un dels detinguts. Ens deixa molt clar que parla a títol personal, sense representar el seu grup ni l'ateneu. I és que, si hi ha un precepte que defineixi l'anarquisme és, sens dubte, l'"antiautoritarisme". És a dir, ningú mana i ningú representa ningú. Tot cal decidir-ho entre tots. Així, als ateneus anarquistes les decisions sempre es prenen en assemblea, que és oberta a tothom –excepte als periodistes curiosos...

Els ateneus llibertaris acullen activitats fixes de molts tipus. La majoria tenen biblioteca, fan xerrades, tallers, projeccions, sopars, jornades llibertàries a l'aire lliure, venda de productes

ecològics o artesanals, etc. Ara bé, no són centres cívics sinó espais polítics, i per tant la seva funció prioritària és fer política. “Com a anarquistes sempre hem defensat l’acció directa”, diu el Paul, “no creiem en això d’anar a demanar als polítics que ens facin les coses, volem fer-ho nosaltres mateixes [la lingüística feminista impera en el món llibertari], hem estat en lluites a favor de l’avorment lliure, en contra de l’explotació animal, hem ajudat els companys de Can Vies, hem fet campanyes per difondre les idees anarquistes i perquè la gent s’autoorganitzi i intenti solucionar les seves pròpies problemàtiques... L’ateneu llibertari de Sants és un espai que està constantment en lluites”. De fet, qualsevol ateneu llibertari té desenes de fulletons polítics a l’entrada en els quals es postulen diferents aspectes de l’ideari anarquista i s’expliquen les accions que es duen a terme.

Un dels grups de l’ateneu és el d’habitatge, que ajuda persones del barri que no poden pagar el lloguer o la hipoteca o que directament no tenen un lloc on viure. Els membres del grup s’ofereixen a anar a parlar amb arrendataris i banquers i també a ajudar en l’ocupació d’algun pis buit. La iniciativa s’inspira en el grup d’habitatge de l’espai Banc Expropiat, al barri de Gràcia. Tot i no reivindicar-se com un espai anarquista, molts dels seus membres són llibertaris i funciona amb dinàmiques de caire anarquista, com l’autogestió i l’assemblearisme. De fet, hi ha centenars d’ateneus i espais a Catalunya que simpatitzen amb les pràctiques anarquistes sense

declarar-s’hi oficialment. De la mateixa manera, trobem les “escoles lliures”, que acostumen a ser per a nens de dos a sis anys i que imparteixen una educació basada en valors llibertaris com el sentit de comunitat, la resolució pròpia dels conflictes o el rebuig de la jerarquia i de la competitivitat.

Un altre dels bastions de l’anarquisme a Catalunya són les assemblees llibertàries de les universitats, que promouen un model diferent d’educació, escriuen textos d’opinió, fan campanyes contra els preus de les matrícules, contra la precarietat laboral a la universitat, organitzen vagues de protesta, ajuden els estudiants de primer curs, tenen xarxes de suport mutu, etc. També són importants els diferents mitjans de comunicació “lliures”, com ràdios en línia, pàgines webs, directoris, volants, fanzines i revistes. A Barcelona també se celebren anualment el Festival de Cinema Anarquista i la Mostra del Llibre Anarquista.

El món llibertari a Catalunya, doncs, és viu i es manifesta en diferents àmbits i de diferents maneres. A més, últimament, amb l’impuls que va generar l’esperit del 15M, el moviment anarquista està buscant noves formes de coordinació per poder arribar a un sector més ampli de la societat. Per exemple, fa poc més d’un any va néixer la Federació Anarquista de Catalunya, que aglutina diversos col·lectius per lluitar conjuntament “per un anarquisme del segle XXI que aspiri a construir una societat postcapitalista” i perquè deixi de ser concebut com un model utòpic i passi a ser vist com “un paradigma necessari

per continuar garantint la pervivència de la espècia humana mateixa”.

En una línia similar, hi ha el que s’anomena Procés Embat, un procés obert per diversos militants llibertaris que planteja la reconstrucció de l’anarquisme social i organitzat a Catalunya. Segons van dir els impulsors en la presentació de la iniciativa l’octubre de l’any passat, Procés Embat neix amb voluntat d’autocrítica i busca “enderrocar els guetos” anarquistes. “A les places es fan pràctiques i discursos llibertaris i després això deriva en la formació de partits: alguna cosa estem fent malament”. L’objectiu final és acabar creant una o diverses organitzacions anarquistes que segueixin un model organitzatiu diferent al dels col·lectius actuals i que participi activament dels problemes actuals de la gent. Sembla, doncs, que el moviment anarquista català està buscant maneres de coordinar-se i de reformular-se, mantenint els seus pilars ideològics però buscant noves formes de difondre’ls i d’integrar-los en la societat.

La llibertat dels llibertaris

La llibertat. Totes les ideologies l’apogitzen i diuen que la defensen. Fins i tot les feixistes. *España, una y libre. Arbeit macht frei* –‘el treball allibera’–, posaven els nazis a l’entrada dels camps de concentració. Els gihadistes lluiten per la llibertat i els Estats Units, també. Si vingués un marcià i llegís els discursos de la nostra història, no sabia treure aigua clara de què és exactament la llibertat. “Miri –li hauríem de dir–, les ideologies polítiques posen l’accent en diferents

Unes dues mil persones van manifestar-se al barri de Gràcia per reclamar l'alliberament dels nou anarquistes detinguts.

→ aspectes de la llibertat, que mai no pot assolir-se plena, i ho fan també en diferents graus, amb més o menys purisme. Per exemple, el liberalisme defensa la llibertat de l'individu en els aspectes que afecten la seva vida privada i comercial, mentre que el moviment llibertari vol la llibertat de l'individu respecte als afers públics i comunitaris. A la pràctica, el liberalisme pur ni s'aplica ni es predica enlloc. En canvi, al món sí que existeix un moviment llibertari organitzat que reivindica un anarquisme pur”.

Puríssim. L'anarquisme actual vol, sense termes mitjans, suprimir l'Estat, els partits polítics i qualsevol forma d'autoritat. El Paul ens ho explica a la seva manera: “Al nostre món ideal hi hauria reunions de veïns a cada carrer o barri per decidir com volen que sigui el lloc on viuen. Els veïns s'ajuntarien entre ells de la manera que consideressin convenient. El poder l'han de tenir les persones, que són les que han de poder dirigir les seves vides. En els últims anys, al barri de Sants s'han fet obres que ningú no ha demanat. Si la gestió depengués dels veïns, no s'haurien fet.” Esmenta l'assemblearisme i l'autogestió dels pobles zapatistes i també del Kurdistan siri, que va esdevenint un referent en el món llibertari.

Carlos Navarro, de la CGT, diu que cap grup anarquista pot dir com seria una societat anarquista perquè això ho haurien de decidir les persones que la conformessin. Sempre, naturalment, amb un sistema assembleari. “Puc dir què no hi hauria: un sistema autoritari que anés de dalt a baix. Sí que hi hauria coordinació, és necessari establir relacions, però sempre entre iguals, sense jerarquies”. De fet, em diu, la CGT aplica la pròpia lliçó: “Funcionem de baix a dalt, les decisions es prenen a l'assemblea i cap ens orgànic no té capacitat de decisió, només fan tasques de coordinació. Cap càrrec orgànic no pot estar més de vuit anys, és bo que la gent vagi alternant-se i sàpiga què és estar en un càrrec de coordinació”. Segons Navarro, la CGT, amb vuit mil afiliats a Barcelona, catorze mil a Catalunya

VÍCTOR SERRI / DIRECTA.CAT

i seixanta mil a l'estat, demostra que el model anarquista funciona.

El sindicat rep només una subvenció de l'Estat que representa un 1% del pressupost, i per acord tenen fixat que aquesta xifra no superi el 5%. També ens explica que la CGT no té alliberats sindicals, és a dir, ningú deixa la feina per treballar en la defensa dels seus companys: “Aquí esthom treballa. El secretari general espanyol és ferroviari, el de Catalunya treballa a la universitat i la de Barcelona és teleoperadora. De vegades agafen hores sindicals, però treballen. Per això ens fa molt mal que ens diguin sindicalistes. No funcionem com altres sindicats. A Barcelona només cobra la dona de fer feines i dos persones que vénen a obrir la porta, una al matí i una a la tarda”. Tampoc no es paga el transport ni les dietes de la gent que fa hores al sindicat, “només en algun cas molt excepcional en què es treballa fins a les tantes”.

De fet, segons el model anarquista, les persones hauríem de compaginar les nostres respectives feines amb la gestió d'assumptes que avui dia són a les mans de l'administració. Quina mandra, pensaran molts. Segons el Paul, treballar vuit hores no és sostenible: “Amb quatre hores en tindríem prou per cobrir les nostres necessitats i una mica més. Però és clar, ara estem treballant per generar beneficis. Tot té a veure amb la manca de sentit de comunitat. En aquest món ens han ensenyat que, o estem sols o estem amb la nostra família o parella. Vivim al nostre pis, que és com una càp-

sula, i tenim ordinadors que encara són una càpsula més gran. I ja està. És una manera molt pràctica de tenir-nos domesticats, però la pregunta és: les coses que no et semblin bé, com les solucionaràs? La gent va al bar a desfogar-se, no té les eines, però si ens ajuntéssim seria diferent”. En el mateix sentit, Navarro creu que “el laborisme i l'individualisme han rebentat l'esperit de col·lectivitat. La tele ha fet molt de mal! I des de l'Estat s'ha fomentat el creixement a costa dels altres. La paraula “competitivitat” és terrible per a l'ésser humà. És anar a veure qui pot més, sense importar com”.

Com que rebutgen l'autoritat també rebutgen la policia. “Des del moviment anarquista no creiem que ens calguin guardians. Si hi ha res a defensar ja ho defensarem entre tots. No volem professionals de la defensa. A un violador potser el trobaries abans si la societat participés en la seva cerca que no amb uns cossos especialitzats”, pensa el membre de la CGT. Pel que fa al càstig, considera que les presons “només treuen persones del mig, no les rehabiliten”. A més, diu, “els pobres van a la presó i els rics se'n riuen. Mira el Millet, el Rato i el Pujol. Això demostra que el món que té policies i jutges no funciona igual per a tots”. Segons el Paul, la presó és massa dura, i parla d'estudis antropològics segons els quals la desaprovació social és una eina de càstig efectiva, ja que les persones que han actuat malament preferiran quedar-se al grup i redreçar-se que sentir-se aïllades. “Un col·lectiu podria fer fora

